

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Erdély felé...

A budapesti román-magyar tárgyalások első pozitív eredménye gyanánt Románia tegnap megnyitotta a táviróforgalmat az immár két év óta hermetice elzárt Erdély felé. Tegnaptól kezdve tehát zugsug a sürgöny drótja, ontja a táviratok özönét s az övéiktől elszakított magyarok könnyíthetnek lelkükön egy-egy pár szavas sürgöny-tudósítással. Igaz, hogy csekélység mindez azzal a tömérdek mondanivalóval, panasszal és zokszóval szemben, mely a durva erőszakkal elválasztott magyarság ajakán kifejezésre vár, elegendő mégis ahhoz, hogy megkönnyebbülést és lelki megnyugvást hozzon azok számára, akik közel két év óta az aggodalmak és gyötrelmek tengernyi kinjárt szenvedték által.

És elegendő ahhoz, hogy megnyitó lépés legyen a román-magyar közeledés számára. Megnyitó lépés a további megértés és együttműködés útján, mely a két államot a Kelet felől fenyegető vörösveszedelem és a vörösök nyugati csatlósai ellenében kell, hogy összehozza. Akárhogy is tiltakozik szívünk, lelkünk minden porikája ez ellen a közeledés és együttműködés ellen, akárhogy is lázad fel ellene a magyar önérzet mindaddig, míg hazánk területi integritása teljes egészében helyreállítva nincsen, józan ésszel be kell látnunk, hogy a szláv. terjeszkedési politikával szemben természetesebb és megértésre képesebb barátot, mint Románia, szomszédságunkban nem találhatunk. Viszont Romániának is be kell látnia, hogy hasztalan kísérletezik Belgrádban és Prágában, hogy Kelet felől biztosítsa magát, hogy a határain álló vörös veszedelem ellen feltétlenül megbízható közös érdekű baráttra találjon, mert másutt, mint a magyar együttműködésben azt fel nem lelheti. Egyedül Lengyelország jöhetne számításba Románia részéről, ha a magyarságot mindenáron kikerülni akarná, de még ez esetben is akarla-nemakarva tudomásul kellene vennie, hogy Lengyelországba is — Gsonka-magyarországon át vezet az útja.

A reális és érzelmi motívumokon fölélemelkedő józan politika követeli tehát mindkét állam részéről az egymáshoz való közeledést és az egymással való szoros együttműködést. Nem azt jelenti ez, hogy egyszersmindenkorra fátyolt borítunk a multa s belenyugszunk a sorsba, mint megváltozhatatlan végzetbe, — hanem hogy egyelőre a legközelebről fenyegető közös veszedelem elhárítására kezét fogunk egymással. Hogy a felhők elvonulásával mi fog következni, hogy Magyarország isteni igazsága miként fog kifejezésre jutni: az a jövő titka. Lehet, hogy addig Románia jobb belátásra tér és rájön arra, hogy a természet ellen még hatalmas barátokkal

sem csinálhat politikát s Erdély hegyei, vízei és völgyei sohasem fognak Románia felé gravitálni!

Addig magától érthetően csak a leg-szorosabb értelemben vett *nyers érdek* lehet az, ami bennünket összeköthet!

A városi tanács a vádlottak padján

A zenedei pör utolsó jelenete

Szokatlan feljebbviteli tárgyalás folyt le ma a törvényszéknek Szuhányi Andor elnöklete alatt álló tanácsa előtt. — A vádlottak padján ugyanis Debrecen város tanácsának tagjai ültek: Márk Endre volt polgármester, Csóka Sámuel h-polgármester-főjegyző, Magoss György tiszti-főügyész, Csűrös Ferenc és Vadsáry István városi tanácsnokok.

Ki ne emlékeznék még arra a perre, amely a Zenede kulcsainak ügyében Weszprémy Andor és a városi tanács között még január közepén folyt le? A városi tanács ugyanis feljelentette Weszprémy Andort a Debreceni Városi Zenede helyettes igazgatóját a zenedei kulcsok elcsúsztatásáért. A vád alól azonban a járásbírószág természetesen fölmentette Weszprémyt, mire viszont Weszprémy jelentette fel a városi tanácsot hatóság előtti rágalmazás vétségéért. A járásbírószág a tanácsot is fölmentette ugyan az ellene emelt vád alól, de olyan indoklással, amelyet nem köszönt meg a Tek. Tanács. Megállapította a bíróság, hogy a városi tanács jogi tévedést követett el és rosszhiszeműséggel (amotizással) járt el.

Ma folyt le a feljebbviteli tárgyalás a törvényszéknek. Weszprémy Andor képviselőjében a magánvádat dr Gergely Jenő ügyvéd képviselte. A vádlottak padján középen ült Márk Endre. (Csak a csendőr hiányzott a háta mögül! — jegyezte meg hangosan egy magyar a hallgatóság közül.) Jobboldalt Vadsáry István és Csűrös Ferenc, baloldalt Csóka Sámuel és Magoss György.

A járásbírószági iratok felolvasása után Gergely Jenő ügyvéd hosszabb, s a városi tanácsra mélyen jellemző s lesújtó beszédben ismertette a per előzményeit.

A vád alapját, mondotta, egy üldözés képezi, amit a városi tanács P Nagy Zoltán érdekében folytatott. Mikor P. Nagy Zoltánt, aki a városi tanácsot a Munkástanácsnál feljelentette, s azt közigazgatási maffiának nevezte, ismét kinevezték helyettes igazgatónak, az egész tanári kar megtagadta vele az együttműködést, s amikor a városi tanács fegyelmet indított a tanárok ellen, mind meghajoltak, csak Weszprémy Andor nem. Ekkor a városi tanács felszólította Weszprémyt, hogy 48 óra alatt büntető feljelentés terhe alatt szolgáltatassa be a zenedei kulcsokat. Weszprémy Andor erre hajlandó volt, csak azt kérte, hogy tegyék lehetővé neki, hogy leltárt és nyugta mellett számoltasson el. Csűrös Ferenc indítványozta is, hogy egy bizottságot küldjenek ki erre a célra, de ezt leszavazták a városi tanácsban és sikkasztás miatt feljelentést adtak be Weszprémy ellen. Később azonban mégis rájöttek, hogy Weszprémynek igaza van s kiküldtek egy átverő bizottságot Csűrös Ferenc elnöklete alatt. Ez a bizottság január 3-án megjelent a zenedében, ahol Weszprémy már együtt volt ügyvédjével, hogy átadja a kulcsokat, de a bizottság nem vette át, mert ők nem kaptak arra megbízást, hogy az ügyvéd is jelen lehessen az aktusnál. S ennek dacára a január 15-i tárgyaláson a tiszti főügyész helyettese mégis fentartotta a sikkasztás vádját s kérte ebben bűnösnek ki-

mondani Weszprémy Andort. Weszprémy a tárgyalás alkalmával a járásbírószág asztalára helyezte a kulcsokat s a városi tanács január 17-én mégis lakatossal nyitattja fel a zenedei ajtókat. Az a fiók, amelyben a fontos iratok voltak, nyitva volt, csupán a Weszprémy magán iratait tartalmazó fiók volt lezárva. Világos ebből az üldözés, — mondotta a védő — amire P. Nagy Zoltán érdekében szükség volt s ezért kellett Weszprémyre a sikkasztás vádját rákenni és őt meghurcoltatni!

A járásbírószág azonban felmentő ítéletet hozott s megállapította, hogy az a városi tanács, amely egy kivételével jogszékből áll jogi tévedésben leledzik s rosszhiszeműséggel ammotizással járt el.

Kérte a törvényszéket, hogy hatóság előtti rágalmazásban mondja ki a vádlottakat bűnösöknek.

Gergely Károly kir. főügyész bejelenté, hogy nem veszi át a vád képviselőt.

Ezután Magoss György szólt fel. Tagadja, hogy üldözésről lenne szó, vagy P. Nagy Zoltán érdekében jártak volna el. Ők csak a város tekintélyének és akaratának akartak érvényt szerezni. Kérde, hogy miért mincseok vád alatt Tóth Emil és Varga Elemér dr-ök, akik szintén jelen voltak a tanácsos határozathozatalánál.

Márk Endre szólt fel ezután s megfogolja Magoss György állítását s megállapítja, hogy a tiszti főügyész ur téved. mert Tóth Emil és Varga Elemér nem a határozathozatalnál, hanem csak a tudomásulvételnél voltak jelen.

Gergely ügyvéd megjegyzi, hogy ő Márk Endre és társai ellen tette meg a feljelentést.

Ezután a bíróság ítélőhatalra vonul vissza, majd rövid tanácskozás után kihirdeti az ítéletét, mely szerint a törvényszék a járásbírószág ítéletét helyben hagyja. Márk Endre és Magoss György kivételével a többi vádlottakra vonatkozólag megállapítja, hogy ők csak arra adtak utasítást, hogy a bírói eljárást indítsák meg, de nem hogy büntető uton járjanak el...

Szabad a távirat Erdélybe

A debreceni m. kir. postá és távirásigazgatóság értesítése szerint szombattól kezdve Magyarország és Románia között, ideértve a románok által megszállott magyar területeket is, a kölcsönös táviróforgalom felvétellett.

Szódij: magán táviratoknál (2) kettő korona, hírlap táviratoknál (1) egy korona. *Dij-minimum (20) husz korona.*

Táviratokat a Magyarországon használatos nyelveken kívül román, francia, angol, vagy olasz nyelven is lehet szerkeszteni.

A táviratokat [teljes címmel és aláírással] is el kell látni.

Összebeszélte, vagy titkos nyelvű táviratok nem küldhetők.

Ötvenezer magyar munkás kell a franciáknak

Észak-Franciaországot fogják felépíteni

Budapest okt. 9. (Nemz. St. tel. jel.) A francia kormány legutóbb 50 ezer magyar munkást kért *kubikos* munkák végzésére a magyar kormánytól, amely azonnal megkezdte ez irányban a tárgyalásokat a franciákkal. A kormány a helyi ipari érdekeltségekkel is tárgyalásokba boesátkozott, hogy oly munkaerők ne vonassanak el a magyar területről, akikre itthon is szükség lehet. A belügyminisztérium

illetékes ügyosztályában kijelentették, hogy Adassy József dr. miniszteri tanácsos tegnap Párisba utazott, hogy a munkás-expedíció ügyében folytatott megbeszélések eredményét véglegesen megállapítsa. A miniszteri tanácsos tárgyalni fog az iránt is, hogy az elszakított területek munkásainak Csonkamagyarország területére való ki- és beutazását megkönnyítse és egyszerűsítse az utlevél kiadást.

Gróf Zichy Géza

hangversenye iránt az érdeklődés egyre fokozódik. A nagystilű főkaru művész mellett debreceni zenei életünk jelesei közül fellép Weszprémi Andor és dr. Ujfalussy Gézáé is. Tekintettel arra, hogy dr. Márffy Károly lekötélő önzetlenséggel díjtalanul engedte át a színházat, — hogy legalább kárt ne szenvedjen — az eddigi intézkedés úgy módosult, hogy a hangverseny már délután hat órákor kezdődik. (okt. 16-án). A jegyek elővétele f. hó 11-én hétfőn délelőtt kezdődik.

Pályolyok 100 koronás árban a Hajdúföld szerkesztőségében. (Piac-u. 59) egyéb jegyeket Csáthy és Antalfy-féle könyvkereskedésben kaphatók. (25 h-tól, 4 h-ig). Mivel a bevétel minden fillére a haza védelmében megrokkantak javára fordítatik, bizalommal kérjük a nemesszivű közönséget, hogy akinek módjában van felülfizetni, ne mulassza el megtenni.

A Vígsház befogadóképessége elég csekély lévén, célszerű lesz a jegyvételt minél előbb eszközölni.

Magyarország és a brüsszeli konferencia

A bécsi *Neue Freie Presse* október hó 5-iki számában Földes Béla dr. közgazdasági író és volt miniszter cikket írt hazánk gazdasági és pénzügyi helyzetéről, melyben a többiek között a következőket mondja:

Az egész világot egyetlen probléma foglalkoztatja most: a gazdasági. S jöllehet valójában minden problematikus ma: a kultúra, a jog, az állam, az erkölcs. — ezek az ideális értékek ma mégis tényezői a gazdasági életnek, melynek fő problémája a valuta és a pénzkérdés.

Majdnem minden állam pénzügyi megingott s a pénz elértéktelenedése és az értékek hiánya felborítanak minden gazdasági számítást. Brüsszelben azon fáradoznak, hogy ezt a problémát megoldják s a konferencia bizonyára értékes anyaggal fog e kérdésnek szolgálni. És ha az egész problémát gyökeresen megoldani nem sikerül is, feltétlenül adni fog egy irányvonalat, amelyen a megoldásnak legalább a lehetősége lesz lefektetve. Egészen bizonyos, hogy a problémának nemzetközi jellege van, nemzetközi megegyezést követel, nemzetközi kedvezményezést és talán a mai hatalmak nemzetközi intézményét a gyöngébbek számára. Amint kivehető, a konferencia ténykedésének súlypontját az értékállomány megállapítására s a gazdasági életet megmértelyező pénztulbőségre fekteti. Természetes, hogy szinte lehetetlen a mai állapotokat pontosan leszögezni.

A leghelyesebb utnak az látszik számunkra, hogy a pénzzapornulatot megállítsuk és e célra megfelelő közpénzhitelt szerezzünk meg. A valutakérdés ugyanis minden érdekelt számára a legnagyobb jelentőségű, de talán mindennél intenzívebben érinti az államgazdaságot. S ami különösképpen Magyarországot illeti, bizonyos, hogy az állam a szegények legszegényebbje lett. A békeszerződés lehetetlenségei egész életképességét aláássák és egész gazdasági szervezetét szétrombolják. Évszázados örökségei semmisültek meg. Háború és forradalom s a minden formában jelentkező rablás milliárdokat emésztettek meg, de mindezt még fokozza a mérhetetlen drágaság, melyet kétszeresen érez az állam, mint a javak és szolgáltatások bizonyos része s mint az adók behajtója. A pénzügyminiszter komoly munkával törekszik az államot

adócsavarral sem oldható meg. Más utakon kell haladnia. Egy egész világ mulott el és egy egészen más világ támadt helyette. Az eredményes adópolitika gazdasági előfeltételei is hiányoznak. A termelés csak lassu léptekkel tér a rendes medrébe. A mérhetetlen drágaság dacára sokszorosan feltűnő az az anomália, hogy a termelési költségek fedezetlenek maradnak. Nem tévesztendő szem elől az a körülmény sem, hogy az adózőképeséget már sok ponton átlépték ugyan, de sok ponton még mindig tisztas távolban van az. Adók, illetékek, tarifák még folytonos emelkedésben vannak s még a vagyondézma is kétségtelenül utban van.

A pénzügyi feladatok végérvényes megoldását reánk és a többi államokra nézve abban látom, hogy az állam egyenesen a nemzeti bevételekre és a nemzeti vagyonokra támaszkodjék és nem a magángazdálkodás terhes költségességére. Az államnak ugyanis jobban fel kell szerelnie magát, mert a legjobban meghúzott adócsavarnak sem lehet a fenyegetően megnövekedett állami igényeket kielégítenie. Végére az állam a mitológiai Kronosként saját gyermekeit emésztene föl.

A pénzügyeknek is van bizonyos nemzetközi vonatkozásuk, amire Magyarországnak annál inkább számítani kell, minthogy azon kevés állam közé tartozik, amelyek hitelezőiket sohasem rövidítették meg. A kormányban meg is van a komoly akarat, hogy nemzetközi kötelezettségeit teljesítse. A nemzetközi segítségnek azonban azzal a körülménnyel is számolnia kell, hogy hazánk mai szomorú viszonyai mellett is kedvező kilátásokkal kecsegtet Magyarországot ugyanis abban a helyzetben van, hogy népét maga tudja táplálni, annak dacára, hogy az európai élelmiszerhiány Oroszország szomorú állapota miatt szinte áthidalhatatlan.

Mindezek ellenére is olyan drágaság sulya alatt nyög Magyarország, amely kétségtelenül nagyobb a többi államokénál. A nemzetközi statisztikai intézet irodájának augusztusi kimutatása szerint Franciaországban az árak 1920. júniusában 5-6-szorosak, Angliában 3-4-szeresek, Olaszországban 8-9-szeresek lettek. Magyarországról nincsenek adatok, de tudjuk, hogy a drágaság, különösen élelmiszerekben, ezeknek jóval többszörösére nőtt. S minthogy ez az emelkedés nagyrészt a bankjegy infláció eredménye, kétségtelen, hogy e téren a normális állapotokra kell visszatérnünk, amint ez lehetséges. Anglia már jó példáját adta ennek. Olyan kenyérárakkal és munkabérekkel, mint a mostaniak, a bevételek és javadalmak fokozásával, a magasabb hivatást igénylő munka dícsőítésével a viszonyok javulását aligha érhetjük el.

Olsóbban kell élnünk, miáltal olsóbban és jobban dolgozhatunk és olsóbban és jobban kell dolgozunk, hogy olsóbban élhessünk. Ez a bölcsesség végső követelménye. Államnak és társadalomnak, melyekben emberek élnek, csak egy feladata lehet ma: jól gazdálkodni.

Ostromállapot Pozsonyban

Bécs, okt. 9. Pozsonyból jelentik, hogy mivel a kikiáltott általános sztrájkjal kapcsolatban olyan jelenségek mutatkoznak, melyek a személy és vagyonbiztonságot veszélyeztetik, a rendőrigazgatóság a gyűléseket és összejöveteleket betiltotta, a fegyverviselési tilalmat megújította, általános szesztilalmat rendelt el és mindennemű mulatságot és szórakozást további intézkedésig betiltott. A kapukat este 7 órakor be kell zárni és 9 órakor minden házban sötétnek kell lennie.

A debreceni Székely-Társaság

folytatja a tavasszal megkezdett nagyszerű propaganda előadásait. A sorozatos előadások tárgyát a magyar béke delegációnak a párisi konferencián erdélyi kérdésekben tett fontos előterjesztései képezik. A propaganda előadások célját a megnyitó matinén, mely október 17-én lesz, dr. Darkó Jenő, a Székely-Társaság elnöke fogja ismertetni.

Az egyes előadásokon felolvasásokat fognak tartani: okt. 19-én dr. R. Kiss István, okt. 22-én Antal József, okt. 26-án Tankó Béla, okt. 29-én Gyalóky Jenő tüzérezredes, nov. 3-án dr. Bartha Károly, nov. 5-én dr. Révész Imre, ref. lelkész, nov. 9-én dr. K. Nagy Zoltán, nov. 12-én dr. Varza Zsigmond, nov. 14-én Koncz Aurélné.

Belépőjegyek ára az egyes előadásokra 5 korona, az egész előadás sorozatra 30 kor. Jegyek előre válthatók Aszmann Ferencnél, Csáthy Ferencnél és a menekültügyi kirendeltségen (Simonyi-u. 1/c. I. em.).

A befolyó tiszta jövedelmet a székely társaság alapja javára fordítja.

Az előadásokra, melyek szellemi és művészi szempontból előkelő színvonaluaknak ígérkeznek s Debrecen előadóinak és műkedvelőinek színét, javát egyesítik a hazafias célra, felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét. A részletes program plakátokon és az újságokban leközelebb közzé fog tétetni.

November 2-ikán választ Amerika

Washington, okt. 9. Az elnökválasztás napját november 2-ikában állapították meg. Legtöbb kilátása a republikánus Harding nak van. (N. Fr. Pr.)

A brüsszeli konferencia határozatai

München, okt. 9. Hágából jelentik, hogy a nemzetközi hitelbizottság Brüsszelben gondosan átvizsgálta a belga Delecroix és a holland Termeulen javaslatait és a Termeulen-féle tervezethez való csatlakozás mellett döntött. A hitelbizottság kinyilvánította a teljes kereskedelmi szabadságot és a következő határozatok hozta: 1. Az államháztartásokat a kiadások korlátozásával egyensúlyba kell hozni. 2. A rendes kiadásokat rendes bevételekkel kell fedezni. 3. A leszerelést azonnal végre kell hajtani. 4. A kölcsönöket a függőben levő tartozások kiegyenlítésére kell fordítani.

A bizottság a nemzetközi pénzjegy kibocsajtó bankra vonatkozólag még ezideig nem döntött.

A felvidéki felkelés

Bécs, okt. 9. (Nemz. St. tel. jel.) Cseh-szlovákiából jelentik, hogy az egész Felvidéken terjed a felkelés. A sztrájkmozgalom úgy a mezőgazdasági, mint az ipari munkásságra kiterjed. Pozsonyban 20 ezer ember sztrájkol.

Tüzifa kereskedelmi alkalmazottaknak és magántisztviselőknek

A városi közgyűlés kimondotta, hogy a városi erdőségekből kitermelt tüzifa mennyiség a közszükségletek levonása után, kizárólag azon kötött javadalmazásu egyének és olyan menekültek részére vétessék igénybe, kik más módon tüzelőanyagot beszerezni képtelenek.

Ezen a határozat alapján a városi tanács a Baross-szövetséget bízta meg, hogy a kötött javadalmazásu kereskedelmi alkalmazottak és pénzügyi, valamint biztosítási tisztviselők részére a város által kötelezettség nélkül successive kiutalandó, mintegy 500 (ötszáz) öl tüzifát (jelenleg ölenként 1200 kor. árban) az erre illetékesek között ossza szét.

Ez alapon a Baross Szövetség felkéri az összes helybeli kereskedelmi, pénzügyi, valamint biztosítási cégeket, hogy alkalmazottaik faszükségletét igénylő bejelentési űrlapokat f. hó 12-től kezdődőleg szövetségi helyiségünkben (Haas szőnyegház, Kossuth-utca 7. sz.) vegyék át és pontosan kitöltve legkésőbb f. hó 15-ig ugyanott szolgáltatásuk be.

Debrecen, 1920 október hó 10.

A Baross Szövetség elnöksége.

magalakítását rendelte el. A bizottsági tagok lehetőleg fele részben föld és házbirtokosok, fele részben pedig kereseti adó alá tartozó önálló iparosok és kereskedők legyenek. Tisztviselők a rendelet szerint ezen bizottságba be nem választhatók. Kimondja a rendelet, hogy ezen bizottság választásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a bizottsági tagok pártatlan legyenek.

Rose Nyelviskola

SZÉCHENYI-UTCA 42. SZ.

A vörösök békülnek Wrangellel?

Bécs okt. 9. A *Neue Freie Presse*nek jelentik Párison át Moszkvából: A szovjettanács háromnegyed szavazattöbbséggel elhatározta, hogy *Wrangel tábornokot felszólítja a fegyverszüneti és a béketárgyalások megindítására*. E célból a szovjet már el is küldte megbízottját Wrangel tábornok főhadiszállására.

Csehország leszerel?

Pága, okt. 9. A köztársaság elnökének okt. 6-ikáról kelt rendelkezése értelmében az újonnan besorozott évfolyamok bevonulása napján, azaz okt. 12-én, kezdetét kell vennie a teljes leszerelésnek, amit legkésőbb a jövő évi február hó végével be kell fejezni. Ez elhatározás által, mely az 1896—1898 közötti legénység elbocsátására vonatkozik, a teljes békeállapot lép életbe.

Elismerik Fehér-Oroszországot

Riga, okt. 9. (Nemzeti St. tel. jel.) Az orosz-lengyel területi bizottság tegnap *Fehér Oroszország elismerése mellett foglalt állást*. A kormányforma kérdését nyitva hagyták. A többi bizottság tárgyalásai még nincsenek befejezve, de remélik, hogy ma a zárülés megszól és az előzetes békét is aláírhatják. A lengyel-orosz fronton a hadműveletek lassankint megszűnnek. A lengyel csapatok előnyomulása a demarkációs vonalnál folyamatban van.

Rubinek miniszter Kecskeméten

Budapest, okt. 9. A Nemzeti Sajtóiroda jelenti: Arra a hírre vonatkozólag, hogy *Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter az Ébredő Magyarok Egyesületének akciója következtében nem tartott beszámolót Kecskeméten*, illetékes helyen arról értesülünk, hogy a miniszternek nem is volt szándékában beszámolót tartani Kecskeméten.

Take Jonescu nem megy Varsóba?

Bécs, okt. 9. (Nemz. St. tel. jel.) Ahhoz a budapesti távirathoz, hogy *Take Jonescu nem fog ellátogatni Varsóba*, a *Presse* a következő kommentárt fűzi:

— A román külügyminiszter eljött a varsói látogatás tervét, amelyet néhány nappal ezelőtt bejelentett, nyilvánvalóan azért, mert a lengyel kormány az utóbbi napokban közölte, hogy a kis-antantba nem hajlandó belépni.

Hirdetését

d. u. 2 óráig adja be

HAJDUFÖLD

kiadóhivatalába
(Piac-u. 59.) ha azt
akarja, hogy másnap

ezren és ezren olvassák!

Dollárt!!

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be

Gótsch Sándor bank-irodája

Debreczen **38.** Piac-utca Főposta mellett.

Színház

A színházak és mozgósínházak közleményei.

Ma, vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyarákkal a „Piros bugyellár” című kitűnő népszínmű teljes egészében kerül színre. Este a bűbájos zenéjű, rendkívül mulatságos meséjű látványos kiállítású *Üdvöske* c. operettet játsszák a Csokonai színházban. Az *Üdvöske* hétfőn A) bérletben kerül színre.

Szombaton megnyílt a Vigszínház. Amikor is öt apróság került színre a magán számokon kívül. A *Majoreskó* kis operettben mutatkozott be Kovács Lili, a fővárosi színpadokról ismert primadonna, a ki nagy jelentős sikert aratott. Ma két előadás, délután mérsékelt és este rendes helyárral. Jegyek a Vigszínház pénztáránál d. e. 10-1-ig, d. u. 3-5-ig válthatók.

Az „Arany Pille” az *Apollo*ban Ma kerül bemutatásra a nagyszerű film második része. Pearl White káprázatos tehetségű filmdiva és William Carlake művészi játékán kívül az artista bravurok és trükkök teszik izgalmassá a drámát. Előadások 5, 7 és 9 órakor. Jegyelővétel.

Jókai Mór „Lélekidomár” című nagy sikert aratott filmje ma utoljára kerül bemutatásra az *Uránia*ban 3-5-7 és 9 órakor.

Nick Winter legújabb érdekesítő kalandja ma utoljára az *Arany Bika* moziban 3-5-7 és 9 órakor.

Az ifjúsági oktató előadás csak délután 3 és 4 órakor az *Apollo*ban. Délelőtt, míg rendes áramszolgáltatás nem lesz, az előadások elmaradnak.

Cesarina a világ urnoje hétfőn az *Uránia*ban. Csodás eszközökkel vitte filmre Carl Figdor mesteri regényét Joe May. Ez a nagyszerű kalandor dráma valóságos lázba hozta a budapesti közönséget, hogy állandóan elővételben kelnek el a jegyek. Az első rész az *Uránia* 4 napig adja és már pénteken a második rész kerül bemutatásra. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Hétfőn az *Apollo*ban az *Arany Pille* második része.

A *Kristály Kabaré* teljesen új köntösben 8-án este fél 9 órakor kezd meg Szepesi Sándor, a Budapesti Revü színház művésznőnek vendégszeroplése mellett sorozatos előadásait. A műsor kimagasló része Caritta táneművésznő, aki a *Casino* színpadain aratott sikereket. Kitűnő énekesnő H. Krasznay Ily, Gassi Jessi, Komáromi Gizi, Budai Edit, Mezei Ilonka a legjobb táncos nők. A kitűnő férfi együttes: Szepesi, Asztalos Lajos, Herczeg Jenő. Két kitűnő bohózat kerül színre. Előadás után mondain táncok. Kitűnő ételek és italok.

Férfi és női szövet újdonságok érkeztek Koros Sándor üzletébe.

Saját érdekében teszi, ha mielőtt vásárlásait eszközöztél, megtekintí raktárat Piac-u. 69. alatt, hol a leginomabb férfi és női szöveteket, ugyszintén mindenféle béléssarukat és szabókellékeket legolcsóbb árban beszerezhet.

A KERESZTÉNY MAGYARSÁG NAGYBANKJA A

MAGYAR faj régi, évszázados törekvését, az önálló, hatalmas

NEMZETI állam kiépítését akarja és ennek elérésére a keresztény

GAZDASÁGI erők egyesítését tűzte ki céljául. Ezért minden keresztény magyar a

BANK támogatását tartsa hazafias kötelességének.

Tervezett alaptőke EGYSZÁZMILLIÓ KORONA.

Részvények 105.- korona árban jegyezhetők

Gazdasági Takarékpénztárnál

: Debreczen, Király-utca 2 szám. :

Keresztyének

Akinek a kutja elmerült úgy, hogy a felső viz az anya eső tetején becsap és azt meg nem javíttatja, sem a csöveket a földből ki nem szedeti, az a föld ellen vetkezik. — És másoknak is kárt tesz a közelben.

Kovács Vincze

kutmester, Gólya-utca 2. sz.

Jóvizű kutakat és szivattyukat készítek jutányos árban 3 évi jótállással. — A legkisebb javításért 2 évi jótállást vállalok, még egy permetezőnél is.

A Nagy Lajos adásvételi iroda hivatalos órái:

Felvilágosítás — értesítésadás:
reggeli 8 órától — esti 8 óráig állandóan a nap bármely órájában.

Adásvételek megkötése - foglaló felvételek: mindennap reggel 8 órától — délutáni 1 óráig és délután 5 órától — esti 7 óráig.

Eladási megbízások felvétele: reggel 8 órától esti 8 óráig állandóan, a nap bármely órájában. —

Iroda Veres-utca 9. szám.

Telefon 13-76.

Alapított: 1900-ban.

A M. Kir. Gazdasági Akadémia Igazgatósága

gyorsírásban jártas

GÉPIRÓT

keres azonnali belépésre. Jó kézírás is megkivántatik. Díjazása teljes ellátás, élelmezés lakás, fűtés és világítással és havi 150 korona készpénz fizetés.

Jelentkezés fenti igazgatóságnál (Pallagpusztán.)

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCA 2. SZÁM.

Alapított: 1868. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközözi a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kitéllig. TELEP: Homokkert, Hid-utca 8. szám.

Ha olcsó és izléses

Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árban.

Önkéntes árverési hirdetmény

Közhirre tesszem, hogy néhai Róth Ignáczer hagyatékához tartozó asztalos műhely berendezési tárgyak és szerszámok Debreczenben Hatvan-utca 50. szám alatt 1920. évi október hó 13. tizenharmadik napján délután 3 órakor közbenjöttöm mellett megtartandó önkéntes nyilvános árverésben a legtöbbet ígérők eladtnak.

Vevő a vételárát és III. fokozat szerinti vételi illetéket kezzeimhez készpénzben azonnal befizetni tartozik.

Vevő az ingóságokat az árverésnek Debreczen sz. kir. város árvaszéke által való jóváhagyása után veheti birtokába és használatába.

Az ingóságok a helyszínen megtekinthetők. Debreczen, 1920 október hó 6.

Dr Mándi András

mint Dr Linner Sándor, debreceni kir. közjegyzőnek a debreceni kir. közjegyzői kamara 19-1920. számú rendelvényével kirendelt helyettese.

DEBRECZENI Üvegkereskedelmi Részv.-t. Tisza-palota RÓZSA-U. 2. SZ.

Ajánlunk olcsó árban Karisbadból most érkezett nagy mennyiségű porcellán ét. tea, kávéskészleteket, tányérokat, tálakat, csészéket, bögréket, valamint toplitni tűzálló kőedény fézőedényeket

Petroleum asztali és függő lámpák nagy választékban igen jutányos árban

Táblaüveg minden méretben ismét eladók, in-tézeteknek, gazdaságoknak előnyös árban

DEBRECZENI Kalapgyár SZÉL ÉS KÖSI

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készítetnek

PIAC-U. 63. SZ.

Akácfasorokat, erdőket, mindenféle tűzifát és szerszámot legmagasabb árban vásárolok vagy részben kitermeltem

Bartha István tűzifa-kereskedő

Ispóty-ut 3-b. Vas és rézhutorgyár mellett.

Zákány József fuvarozási vállalata **PIAC-UTCZA 43. SZÁM.**

FEHÉRTÓI BELA temetkezési intézete Debreczen, Dégenfeld-tér 4. sz.

Minden rendű és rangú temetések összegéből 4 százalékot pénztári engedményt ad. Temetéseket legelőcsébben kegyeletteljes pontossággal végez.

KISS FERENCZ női szabó Piac-u. 56.

Ismerős munkát jutányos áron készít. Szakszerű szabást. Tisztelettel is elfogadja volt Munkás-egyesületét.

ELADÓ

Derecskén a községközpontjában, — legforgalmasabb helyen, a község központjában, „Szarka” emeletes épület mely áll 19 helyiségből, 1 istállóval, magtárral, 1 szobával a magtár mellett, szivattyús kúttal, két sertésórával, két pincével, szabadkészből. — Ugyanitt eladó 1 drb szék gépeke, tárcsás, 4 vasú, 1 drb nagy szecskavágó gép, géperőce szijtarcsával, 7 darab modern versenyistálló öntött vas jászol stb. Megtekinthető és értekezhetni a tulajdonosnál Arany Józsefnél, Derecske

Napszámosokat Asszonyokat Gyerekeket felvesznek az Egyetemi építkezésnél.

Felhívás

Felkérem mindazokat, kik a téli fuvarozásnál a város Halápi erdősegeiben részt venni óhajtanak, hogy az erdőhivatalnál (Nagyerdő 12.) folyó hó 10. és 11-én, délelőtt 1-től 11-ig szóbeli ajánlatot tegyenek tűzifa ölenként és kilométerenkénti munka egységben.

ERDŐHIVATAL (Nagyerdő 12.)

Elkeltek!

A Kal-utca 88. Bauer-u. 8. Csapókerti, Apponyi-u. 18-20. számú házak és a Kisvasszállási Szilágyi Mihály-féle 40 holdas birtok is!

Tehát most már ezen ingatlanok után se méltatlanságnak érdeklődni. Ezen ingatlanokat, az eladással megbízott

MAGY ENYER ÜZEMELTŐ Adás-vétel! Döntőhatár! el.

Debreczen városának legrégibb adásvételi vállalata Alapított 1900-ban. - Fejenél 21-ik éve. -

Hely: Varga-utca 9. sz. Telefon 13-76.

Ujabb eladási megbízások felvételnek mindennap reggel 8 órától esti 8 óráig.

TEGDÉS JÁNOS Női, férfi és katonai egyenruhát és elegáns sapkákat jutányosan készít **PÉTERFIA-UTCZA 60. SZÁM.**

Ismerős munkát jutányos áron készít. Szakszerű szabást. Tisztelettel is elfogadja volt Munkás-egyesületét.

PISKOLTY PETER uri és katonai egyenruha szabósága. Vállal fordítást, átalakítást és női felöltőket. Uj és használt egyenruhák, férfi és női felöltők készítését. Katonai és civil sapkák olcsón kaphatók. **Katonai ruhák raktára. Mészáros-u. 68. sz.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elutazás miatt 3 szoba, konyha berendezés eladó. Cím a kiadóba.

Eladó 8 család méh 20 ország-s m. kerettel telelérs bőséges mézzel, család-ként 2500 koronáért. Cím: Szilágyi asztalos Kaba.

Keresztény ari családnál teljes ellátást keres gazdász. Kiadóba „Zempléni” jeligere.

50 hold fekete föld kiadó Timár-utca 19.

Horganyozott kúta 2 collos eladó. — Méterenként 200 korona. Rákóczi 6.

Gazdálkodónak alkalmas ház beköltözés-sel eladó Csemete-utca 6 szám.

Uj ber, burgonya eladó Miklós-u. 21. Mindenben leány felvétetik.

Eladó 6000 cement téglá, 2 nagy tekos ajtó és 2 vaskályha Vár-u. 8.

Tehent fejésre fele tejert kiadok. Tengeri csuka, forgóvár és száma eladó Gazdák Bankja Kossuth-utca.

Eladó 36 hold tanyás föld város alatt, melynek fele szántó fele kaszáló. — Jó karban levő cserepes gazdasági épületekkel, két szobás lakás, nagy istálló, sertés éi stb. egy hold körüli-ritett termő szőlővel, jó ivóvízű kút. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Telikabát meleg, jó állapotban, férfinak és férficipő eladó Szentanna 5. I. emelet.

MINDENFÉLE Nyomatványt készítenek és jutányos áron készít a **MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT RÉSZV. TÁRSASÁG.**

Kitűnő hangu keresztthrus zo gora eladó, Varga-u. 11. I ajtó.

Eladó 18 m. hold tanyás föld jó gazdasági épületekkel város alatt. Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Riakancsok felvételnek fix fizetéssel és jutálékkal **lapunk hirdőhivatalában**

Eisőrangú női és férfi munkaerők felvételnek Riskó és Társas-női divatterembe.

Eladó sarok ház Egyház-téren Nyomató-u. 2. Vár-utca 9. számú nagyjövőjű 100 méter utcai fronttal, mely magában foglal 4 rendbék lakás és 3 üzlethelyiséget és ezenkívül egy házme-steri lakást, évi jövedelme 16.000 korona. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

Zengora kitűnő gyártmány eladó. Moszna-u. 2.

Elveszett egy szőke rövid farkú göndör szőrű koca. — A nyomravezető vagy megtaláló jutalemban részesül

Nóváry és Altmann szobák, Piac 42. Pannónia sét. Bármilyen szakszerű vége munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Bélyeggyűjtar és vasó-intézet **PAULÓ I.** Batthyányi-u. 22. Telefon: 1365.

A „KERESZTÉNY PATERMELŐ SZÖVETKEZET” TAGJAI Tűzifára

rendelést eszközölhetnek állandóan egy hasáb mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizeléseket elfogadok, új tagokat felveszek, a szállítás a hó 20-án kezdődik veszi.

Polyánszky Orest tűzifa és szén kereskedő **PIAC-UTCA 58. ÉS SZOBOSZJAI-UT 1. 121. TELEFON 182.**

Koros Sándor férfi-szabó kiadóban Piac-u. 60. Saját készítésű elegáns férfi felöltők kaphatók.

FORGÁCS I. műorás Bádogyos-u.

Szabó János uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

RUM és LIKÖR ESSENTIAK Parfümök, arckrémek, szappanok, kölni vizek, fésű és keféknak a legelőcsébben szereshetők be a **Korzó Droguerában Piac-utca 42.**

HIREK

Magyar szó

csendült fel újból a pozsonyi színház színpadán. fölhangzott ismét a magyar önértzet, és az ősi kerendző város megkínzott, eltiport magyarsága boldogan hallotta fojának nagyságát és kulturájának kiválóságát... És megijedt a magyar boldogságtól a „hódító” cseh-zsebrák és hangos szóval követeli most a magyar színház becsukását. Mert hát nem lehet azt megengedni, hogy magyarnak érezze magát a magyar Pozsonyban, mikor az már cseh-város és Bratislava a neve. Nem lehet az, hogy a csehek városában magyar nagyságról, magyar multtról gondolkozzanak és érezzék az emberek, nem lehet, hogy ott a magyar-színházban különnek merjék mondani a magyar huszárt a cseh dsidánsnál. Nem lehet, mert az árulás a „felszabadító” cseh-uralom ellen. S a cseh hatóságok bizonyára nem nagyon fogják kéretni manukat, hogy a magyar színészeket, a magyar kultúra hőslékké apostolait kiűzzék a színházból és helyükbe hazafias cseh-trombitásokat állítsanak oda... A magyar szó, a magyar kultúra újból száműzve lesz hát Pozsonyból és csak a lelkekben szívekben fog tovább élni a pozsonyi sáncokon. Szomorú, vigasztalan magyar sors: mikor lesz már elég a multak büneiért?

— **Szén a villanygyárnak.** A világítás körüli szemizmériák ugylátszik szünőfélben vannak, mert a városi villanygyár esütörtökön 15 vagon, pénteken 4 vagon és szombaton 6 vagon szénét kapott. Hubert főispán kijelentette, hogy a kormány mindent elkövet a széntermelés biztosítására.

— **Móve közlemény:** A Móvénál megrendelt harisnya, bőr és só hétfőn d. e. 9-től 1-ig átvethetők Sas utca 4. II. 2. a. felvételi irodában. Kérjük a tagokat, hogy az előjegyzett sora alkalmas papírzsáskót hozzanak, mert nem rendelkezünk a tükör.

— **Melegedő szobák lesznek a télen.** Dr Hubert Ottó főispán átiratban kéri a tanácsot, hogy a télen a szociális érdekeket támogatva, a város négy pontján melegedő szobákat állítsasson fel.

— **Családi pótlék az ideiglenes városi tisztviselőknél.** A belügyminiszter eddig csak az állandósított városi tisztviselők részére rendelte el a családi pótlék utalást, most azonban úgy rendelkezett, hogy mindazon ideiglenes városi tisztviselők, kik legalább egy évi szolgálati idővel rendelkeznek és családfenntartók, családi pótlékra tarthatnak igényt. A tanács most egyenkint vizsgálja meg az igényjogsultságukat.

— **A Baross-Szövetség helyi fiókjá folytatandó felolvasó és vita előadásait,** jövő hét szerdáján okt. 13-án d. u. 6 órai kezdettel a Kereskedő Társulat dísztermében rendezi, második ilyenemű előadását, melyen dr Varga Lajos ügyvéd, a nemzeti pénzügyi reformok lelkes harcosa: „A pénzügyeknek községi kezelésbe való vételéről” tart széleskörű előadást, amelyre a szövetség úgy tagjait mint az érdeklődő közönséget ezután hívja meg. Elnökség.

— **A villanyvilágítási vállalat kérelme.** Városi villanyvilágítási vállalat kérte a tanácsot, hogy lépjen érintkezésbe a katonai hatósággal aziránt, hogy a villanytelephez közel fekvő Gilyányi kaszárnya egyes lakrészeit engedje át a katonaság a vállalat munkaslakásának. A tanács a kérésnek helyt adott és az összekötést megkeresi ez ügyben a katonai parancsnoksággal.

— **Az ipartestület panasza.** Az ipartestület átirat a városi tanácsnak, hogy a villanyvilágítási vállalat a motorikus áram díját szeptember 15-ig visszamenőleg felemelte 100 százalékkal, mely intézkedésben felette sérelmes a visszamenőleges díjemelés. A tanács az átiratot tudomásul vette és minthogy most ezen sérelmek orvoslása nem áll módjában, értesíti a tanács az ipartestületet, hogy a jövőben figyelembe veszi a kisiparosok helyzetét és oda hat, hogy a jövő díjfelemelésnél visszamenőleges emelés ne történjék.

— **A debreceni keresztény biztosító társaság** értesíti részvényeseit, hogy a jegyzett részvények f. év október 31-ig teljesen befizetendők. Felhívatnak ennél fogva azon részvényesek, kik hátralékban vannak, hogy jegyzett részvényeiket f. év október hó 31-ig teljes összegben befizetni sziveskedjenek.

— **Közalkalmazottak Beszerzési Csoport közleményei:** Felhívjuk a testület megbízottakat és a vidéki elosztó helyeinket annak bejelentésére, hogy számszerint (névjegyzék nélkül) folyó évi október 16-ig írásban jelentsék be a csoport irodájában, hogy a testülethez, illetve az alcsoporthoz tartozó tagok közül hányan igényeltek férfi vagy női, esetleg gyermek cipőt, a cipő nagyság számának megjelölésével. A kormányrendelet egyelőre csak a tényleges szolgálatban álló állami, törvényhatósági, vasúti és postai alkalmazottakra vonatkozik.

— **Sopró gépeket vásárol a város.** A közönség jogos panasza folytán a városi tanács az utak és köztér tisztítására 4, vagy 5 darab seprő és tisztító gépet vásárol. Néhány nap múlva megérkezik az utcákat és köztérket tisztító fővárosi üzem néhány próba gépe, melyekkel megteszik a szokásos próba tisztogatást.

— **Füredy F. Gusztáv** lapunk utján értesíti a mult saisonban tartott előadásainak törzsközönségét, hogy az állandó hangversenyelőadókat mult évi ülőhelyeit a most következő előadásokra is fentartotta, és kéri az érdeklődőket, hogy jegyeik kiváltása iránt *Méliuszról* mielőbb intézkedni sziveskedjenek. Első előadás Október 26-án este fél 8 órakor; bemutatásra kerül, mint már ismeretes, *Schumann*. Közreműködik *Höch'e Margit* zongoraművész nő Budapestről.

— **A köztisztviselők és munkások lakásépítő bizottsága** ma délelőtt 10 órakor a vármegyeháza dísztermében ülést tart, melyre ezután hívja meg az érdekelteket a vezetőség.

— **A Club-kávéházi verekedés.** Budapestről jelentik, hogy a *Club kávéházi* verekedés a rendőrség ma délután befejezi a nyomozást. Még 1-2 tanút hallgatnak ki; egyébként a katonai ügyészség intézkedését várják. A rombolás ügyében *Balogh Lászlón* kívül letartóztatásban vannak *Bövi Sándor* és *Opriss Oszkár* nevű 17 éves fiatal emberek is.

— **Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik figyelmébe!** A Hr. és Há. Nemzeti Szövetsége felhívja tagjait, hogy újságárúsításra, házhordásra f. hó 17-ig jelentkezzenek. Az árusítás biztos megélhetést nyújt. Rokkantak, kik törődöttségük folytán kevésbé mozgékonyak, újságárúsító asszallal, helyfel és engedéllyel lesznek ellátva. Jelentkezés a Hajdúföld (Piac-u. 59.) kiadóhivatalában. Az előjegyzés után a jelentkezők közös értekezletre lesznek hívva, melyen az anyagi rész fog megbeszélteni.

— **Bécsi küldöttség a fővárosban.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy pénteken reggel a fővárosba érkezett az osztrák Keresztyén szociálista szervezetek küldöttsége, és pedig *Buntermiller Károly*, *Ulreich Ferenc* városi tanácsos és *Untermüller Lipót*, a keresztyén szociálista párt vezére. Budapesti tárgyalásokat folytatnak a Keresztyén szociálista szakszervezetek vezetőivel a közös gazdasági együttműködés megindításáról.

— **Értesítés!** Tekintettel a fűtési és világítási nehézségekre, az összes fényképészeti műtermekben Október 15-től a téli hónapokon át fénykép felvételek d. e. 9 órától d. u. 4 óráig eszközöltenek. Tisztelettel a *Debreceni fényképészek*

— **Debrecen a proletárdiktatura alatt.** A városi levéltár ma és holnap küldi szét a felhívást azoknak, akik az augusztus hó 8-án megjelent felhívásra jelentkeztek még be nem szolgáltatottak. A beszolgáltatás határideje f. évi október hó vége. Adatszolgáltatásra köteles mindenféle hivatal, köz- és magánintézmény, vállalat, üzlet, gazdaság stb., sőt magánszemélyek is amennyiben a tanácsköztársaságot jellemező adatokkal rendelkeznek. A beszolgáltatandó anyag áll mindenekelőtt egy részletes jelentésből, mely az illető intézmény proletárdiktatura alatti történetét adja elő, azután ehhez kapcsolódott okmányokból (pl. jegyzőkönyvek, szorjeteredetek, stb.) helyi sajtótételekből mindenféle nyomtatvány, újság, rőpirat, blanketta, igazolvány, levelezőlap stb.) és egyéb emlékekből. Külön súly helyezendő oly események megörökítésére, amelyeknek adatai közhatalóságok ügyszakaiban fel nem találhatók: gyűlések, bizalmas értekezletek, beszéletek, agitációk beírása, az eseményeket vagy a szereplő egyéneket jellemző apróságok feljegyzése stb. Az adatok Városháza földszint 5. sz. a. Osobán *András főlevéltárnok* vagy helyettes kezeihez szolgáltatandók be.

— **Az evőeszköz-tolvaj** című tegnapi hírnök kapcsán közöljük, hogy a Buzás-féle vendéglőben lefűlt *E nevű* evőeszköz tolvaj, mint bevallotta, sohasem volt sem hentes, sem sertéskereskedő, — csak szerette magát annak feltűntetni.

— **Levélpapírok** igen szépek és olcsók kaphatók *Antalfy könyvkereskedésében* Szentanna 13.

— **Esti akl. tanfolyam.** Torockai Oszvald festő és iparművészeti iskolájával kapcsolatos esti aktra kezdődnek és beiratkozás délután 5-től 8-ig Varga-u. 7. alatt. Vasárnapi tanfolyamra beiratás minden vasárnap 9-től 1-ig. Kereskedelmi iskola épületében rajzterem.

— **Vendéglősök, kávéosok, cukrászok figyelmébe!** Debrecen vendéglősei, kávéosai, cukrászai, bodegásai, korlátolt és korlátlan ital-méréssel foglalkozó ételárusai, valamint az összes italmérők tekintettel a mai nehéz gazdasági helyzetre, nagy gyűlést tartanak e hó 11-én, hétfőn délután 3 órakor a Bika-szálloda kishangversenytermében, (félemelet) melyen fontos gazdasági ügyekben hoznak határozatokat. Minden fenti szakmába tartozó iparos okvetlen jelenjen meg a nagy gyűlésen saját jól felfogott érdekében. Elnökség.

— **Elfogott láncos.** Tegnap az államrendőrség pályaudvari kirendeltsége egy veszedelmes és közveszélyes láncost fogott el. A nevét nem sikerült még megállapítani, mert több, teljesen különböző névre szóló igazolványt találtak nála. A kabát belésében bevarrva 148 korona értékű ezres bankót találtak, azonkívül több gabona, buzamagmintát. A tárcájában több cseh kereskedő címe volt felírva. Valószínű, hogy egy veszedelmes láncost tett ártalmatlanná a rendőrség, aki a gabonát itt olcsó áron összevásárolja, kiesempészi Csehszlovákiába s ott drágán eladja.

— **A tisztviselő- és munkás-házépítő szövetkezet alakuló gyűlése.** A tisztviselő és munkásház építő szövetkezet pénteken délután alakuló ülést tartott a városháza tanácstermében *Hubert Ottó* főispán elnökle, dr *Tatay Zoltán* tanácsnok, *Borsos főmérnök*, dr *Bernolák Nándor* képviselő és többek részvételével. A gyűlésen *Hubert* főispán ismertette megnyitójában a szövetkezet nagy fontosságát, majd *Borsos* főmérnök előadó ismertette a mozgalmat, mely szerint, Debrecenben minden tisztviselő és munkás házhelyet kapna, melyre vagy állami segítséget, vagy külföldi kölcsönön házak, tisztviselő házak épületének s így minden munkás és tisztviselő lakást, otthont kapna s azonkívül a borzalmas lakásinség is egyszerűbe megszűnnék. Dr *Bernolák Nándor*, ki szintén jelen volt ezen az ülésen, szép beszéde keretében rámutatott a tisztviselői nyomorra és kijelentette, hogy reményei, miszerint a tanács olcsó házhelyeket bocsájt a nyomorgó tisztviselők rendelkezésére. Majd *Borsos* főmérnök, előadó, előterjesztést tett, hogy a Sestakertben vagy a Salvátor kórház felé épüljenek fel a munkás és tisztviselő házak. — Egy vita támadt erre és különböző kombinációk voltak a kijelölést illetőleg. Az ülés egyelőre kimondta a Szövetség megalakulását és — ezután véget ért.

SPORT

Kisvárdán a két rivális, a Nyiregyházi TVE küzd a saját pályáján játszó Kisvárdai SE 11 emberével.

nagy katonasport és atlétikai évzáró versenye. Összes sportnyerés részveinek Debrecenben való közreműködésével folyó hó 17-én tartja meg előreláthatólag a DTE nagyerdei pályáján évzáró sportversenyét. Különös érdekesség fog közönsözni a versenynek. — melyen különben 100 és 3000 m. síkfutás és kézigranát-dobásban, meglehet, rekordjavító meglepetések előtt állunk — a csapatok által zene mellett bemutatandó plasztikus szabadszokorlatok, továbbá egy csapat szabadtéri svéd torna mutatványa és a szuronyvivőverseny 3 szurásra, A döntő küzdelmek kezdete délután 3 órakor. A verseny alatt a zenekara játszik. Jegy ára: páholy 50 K, tribün 10 K, II. oszt. 5 K, sportjegy 2 K. Jegyek *Antalfy József* könyvkereskedésében előre válthatók.

Mi lesz vasárnap? Vasárnap csak az ügetőteri pályán lesz mozgalmos élet, ahol kettős bajnoki mérkőzés szerepel a programon. A bajnokság élen álló egyetemi csapat ismét egyik veszélyes ellenfél, a DMTK csapatával fog küzdeni a bajnoki pontokért. A DMTK-t nem tartjuk olyan erőnek, hogy megtudja akadályozni a DEAC 1-2 gólarányú győzelmét. Előzőleg fél 2 órakor a megerősödött Nyomdászok a legyengült DTE-vel játszanak. A DTE győze

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓ PÁL

Szőlő- és gyümölcs- termelésünk jövője.

Válasz Bíró Pál urnak.

Írta: Dr. Varga Lajos.

II.

Teljesen jogosult Bíró Pál urnak a szőlő- és gyümölcstermés értékesítése címén hangoztatott panasz. Az értékesítés a termelést annyira befolyásolja, hogy egyenesen attól függ a többtermelés, illetőleg annak következménye a termelésnek hanyatlása.

Az értékesítés általában szervezetlen. Még a legnevezetesebb gyümölcs-termelő helyeken sincsen az értékesítésnek megfelelő szervezete. Az értékesítés abból áll, hogy a kecskeméti piacon és általában a nevezetesebb gyümölcs-termelő helyeken megjelennek most a cseresznye és barack, majd az alma és szilva idejében a kereskedelmi ügynökök, szőlő-szüretkor, vagy még korábban a borkereskedők megbízottai, — összevásárolják a termést és viszik, — gyakran külföldre.

A termelőnek a kereskedelmi konjunktura diktálja az árakat. A konjunktura 1918. nyarán (július és augusztus elején) 8—10 K-nás árakon vásárolt, az ugyanazon évi augusztus végén és szeptemberi konjunktura már csak 2—3 K-nás árakon engedett. Igen sok esetben a vevő a tekintélyes összegű foglalónak otthagásával egyszerűen elállott az ügylettől, még magát a vétel tényét is letagadta.

Egyszóval a konjunktura javulva emelte és mosolyogva verte le az árakat.

Az a gazdasági élet és berendezkedés, amelyben a kereskedelmi konjunktura ilyen hatalmas, minden másnak, csak szolidnak, csak szilárdnak nem nevezhető.

A termelő soha sem tudhatja előre, hogy szolid és reális költségvetését Isten tudja honnan kerekedett, tőle nem függő, általa nem befolyásolható konjunktura mikor huzza keresztül? A fogyasztó is hiába osztja be heti, havi, évi jövedelmét fillérvnyi pontossággal: egy hirtelen keletkezett konjunktura felborít minden számítást. Termelő és fogyasztó állandó bizonytalanságban reszketnek kiszámíthatatlan kárára, a nemzeti és egyéni háztartásoknak.

Pedig hát az a konjunktura, mely ma a termelőt teszi tönkre, holnap a fogyasztót feszíti meg: mindig emberi mesterkedésnek következménye.

Mindig és mindenütt emberek csinálják.

Az indító ok, a mozgató erő, a cél: mindig és mindenütt a — *nyerészkedés*.

Pénzkiáryoknak, nagy bankoknak és ezek útján a nagy bankároknak nyerészkedési érdeke szabályozza a tőzsdei árfolyamoknak hullámzását, a nyeresztermények árának hegy- és völgyeszerű emelkedését és süllyedését. Mindig és

mindenütt a nyerészkedő magánérdek győzelmeskedik milliók és millióknak termelési érdekein, egész társadalmaknak fogyasztási érdekei felett.

A magánérdeknek ez a nyerészkedése valóságos közveszély. Mert következményei a termelés folytonosságának és a társadalmak nyugalmanak veszélyeztetői.

A fogyasztás *mindenkire* nézve egy el nem hárítható kényszerhelyzet. Mindenki fogyaszt, aki él. És a konjunktura ezt a természet által reánk rótt kényszerhelyzetet uzsorázza ki, de tisztán magánnyerészkedési szándékkal.

A civilizált világnak minden társadalmá, minden államnak *jogrendszere* is türi ezt a szembeszökően igazságtalan állapotot. Ez az állapot, ez a társadalmi berendezkedés robbantotta ki a világháborút, ez okozta nemzeti katasztrófánkat, ez rombolta le valutánkat, ez a világszerte, a termelésen és fogyasztáson nyerészkedő rendszer borította fel Európa államainak pénzügyi egyensúlyát, ez a nyerészkedő rendszer kényszerítette Európának pénzügyi bölcsseit a brüsszeli zöldsztalhoz.

Ennek a rendszernek végét kell vetni. Ahogy a nyerészkedő raffinéria emberi alkotás: éppoly emberi alkotással kell új rendszert teremtenünk. Csodákban ne higyjünk, csodákat ne várjunk.

Válaszom I. részében az ujonnan alakuló törvényhatósági képviselőnek egyik legelső teendőjeként a Községi Gazdasági Tanácsnak önkormányzati uton megszervezését jelöltem meg. A község közönségének ez a társadalmi szerve lesz a leghatásosabb előmozdítója a termelési és legerősebb (a botbüntetésnél is erősebb) védelmezője a közönség fogyasztási érdekeinek.

A Községi Gazdasági Tanács a községi takarékpénztár útján megszerzett községi pénzügyi önállóságra támaszkodva hamarosan megszervezi (esetleg a Hangyának átszervezése által) a Községi Vásárcsarnok Szövetkezetet. A Vásárcsarnok Szövetkezetnek alapítója a Községi Takarékpénztár, tagjai pedig Debrecen város termelői és fogyasztói. Egyszóval minden családfe. Vezetői ismét nem vasalt nadrágos jogászok, hanem azok a Kardos és Somossy Lászlók, Sesztinák és Bíró Pálok, akiket a kereskedelmi szaktudáson felül a szorgalom, a becsület és szigorú lelkiismeret a közönség fogyasztási közérdekének szolgálatára praedestinál. A bürokratikus beamteri szellemet kiszorítja az egészséges üzleti szellem. Ez a Vásárcsarnok Szövetkezet örökberletbe veszi a város istállója néven közismert nagy felket. Ott építi fel óriási pince- és emeleti raktárait és földszintjén a napi piaci helyet a kistermelők és kisiparosok számára.

A Vásárcsarnok Szövetkezet veszi kezébe az értékesítésnek megszervezését. Ő veszi meg a búzát, a zöldséget, a szőlőt és gyümölcsöt, a hizott ökröt és sertést, tojást és baromfit. Ez a Szövet-

kezet vásárolja meg — más községi Vásárcsarnok Szövetkezetektől vagy a gyárosoktól a *mindennapi* életszükségleti cikkeket. Ennek a szövetkezetnek hatalmas pénzügyi erejével a községi szervezetlen és szervezet által *maga a termelő és fogyasztó társadalom* gondoskodik önmagáról. A társadalmat képviselő közönségnek nem érdeke, nem célja a nyerészkedés, a saját közönségének kizsákmányolása. Tehát ez a Községi Vásárcsarnok Szövetkezet a mindennapi életszükségleti cikkek *beszerezésekor* egyszerűen tudomást sem vesz a nyerészkedő konjunktúráról és viszont a fogyasztóhoz eljuttatásakor *kirekeszti az árákból a konjunkturális nyeréséget*.

Már pedig csupán csak a konjunkturális nyeréségnek kirekesztésével a mindennapi életszükségleti cikkeknek ma megfizethetetlen árai nyomban lezuhanak, a megélhetés olcsóbb, könnyebb és jobb lesz. A fizikai munkának bérei nyomban leesnek, tehát mindjárt olcsóbb lesz a termelés, és közeledhetünk a több termeléshez. A szellemi munkások részére állam, község és közintézmények által fizetett, immár a törzsfizetést tetemesen felülhaladó különböző pótlékok és segélyek nem a konjunktura lovagok nyerészkedésének lesz a jutalma.

És amidőn mindezt a Községi Vásárcsarnok Szövetkezet megcselekszi: tulajdonképpen maga a termelő és fogyasztó társadalom cselekszik és védelmezi önmagát a világbankároknak telhetetlen nyerészkedésével szemben. Ez pedig a társadalomnak nemcsak joga, hanem önmaga iránti köteleessége is.

A Községi Vásárcsarnok Szövetkezetek egy országos középpontba bekapcsolva legerősebb és legmegbízhatóbb szervei lesznek a *kiövitelnék*. Debrecen Város Községi Vásárcsarnok Szövetkezte éllelmezi például Bécset. Szállítja a kenyeret, tarhonyát, egyéb száraztészta, vagontételekben a friss gyümölcsöt, a szőlőt, gyümölcskonzerveket, a bort, húst, zsírt, szóval mindazt a felesleget, amit itthon el nem fogyasztunk, ami biztos és jó vevő hiányában itthon csak pocskéba megy.

A konjunkturális nyerészkedésnek helyét a külkereskedelemben elfoglalja a községnek konjunkturakon fölül álló morális fölénye. A valutaspekulációnak, áruüzérkedésnek, konjunkturális nyerészkedésnek áldozatul esett nemzeti becsületet a községekben megszervezett társadalom a maga intézményes alkotásainak munkája által szerzi vissza.

Igy lassan visszazerezzük a tekintélyt és elsők leszünk a civilizált népek között mint olyanok, akik saját erejük-ből, társadalmi megújulás útján győzedelmeskedtünk a világveszélyt jelentő konjunkturális nyerészkedésen és érvényt szereztünk a legfenségesebb keresztényen eszmének az — altruizmusnak!

—
Az egyenes adó felszólamlási bizottság megalkotásáról. A pénzügyminiszter az 1918—19. évre kivetett 3. o. kereseti adó, az azután fizetendő 60 százalékos hadipótléknak, továbbá a bányaadónak és az azután fizetendő 60 százalékos hadipótléknak, végül a nyilvános számadásra kötelezett és kizárólag bányavállalatok hadinyereségei kivetése ellen és a besóított felmentések elintézésére egyenesadó felszólamlási bizottságoknak az 1920—21. és 22. évekre való